1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 48. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го БЕРЕЗНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 14, 1963 No. 48. VOL. LXX.

ПЕНТАГОН І КОНГРЕС СПЕРЕЧАЮТЬСЯ В СПРАВІ ВІЙСЬКОВИХ ЗАМОВЛЕНЬ

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара 12-го березня гостро виступив проти Постійної Сенатської Слідчої Підкомісії за те, що вона підриває довір'я громадянства до Департаменту Оборони (Пентагону), ведучи слідство в справі військових замовлень. МекНамара вислав листа до голови цієї Підкомісії сенатора - демократа Джана МекКлеллена, домагаючись, щоб він міг виступити в цій підкомісії та вияснити справу контроверсійних замовлень літаків нищильників типу ТФХ. Справу цю погіршив асистент секретаря оборони Артур Силвестер, який заявив, що сенатська підкомісія не може об'єктивно вирішити цієї справи, б одеякі сенатори є особисто зацікавлені справою військових замовлень. Така заява викликала рішучий спротив збоку Сенатської Слідчої Підкомісії і її член сенатор Генрі Джексон із Вашингтону домагався, щоб Силвестер відкликав свої слова. Сенатор Джексон сказав: „Ви є трохи недбайливі, коли говорите, і тому ви маєте клопіт після ваших заяв. Це вже не вперше!" Сенатор МекКлеллен заперечив, що ним очолювана підкомісія старається підкопати публічне довір'я до Департаменту Оборони. МекКлеллен заявив, що підкомісія старається знайти правду, коли веде переслухання. Голова підкомісії обіцяв секретарові оборони, що він зможе зізнавати перед цією підкомісією. Але сам Мек Намара має бути поза Вашингтоном, тому його заяву в цій справі відчитає заступник секретаря оборони Розвелл Гілпатрик. Підкомісія МекКлеллена веде слідство в справі того, що Департамент Оборони дав замовлення на побудову літаків ТФХ за $6.5 більйонів фірмі Дженерал Даймемікс Корпорації, хоч військові фахівці рекомендували фірму Буїнґ в Сіяттлі, Ваш., яка була предложила оферту меншу ціною. МекНамара писав сенаторові МекКлелленові, що це замовлення зроблено, керуючися тільки державним інтересом. Секретар оборони гостро виступив проти способу ведення переслухань в підкомісії, де звертається увагу тільки на частину зізнань а не на цілість. МекНамара заявив, що дотеперішнє слідство не виявило, як ця проблема в цілому виглядає, бо аж тоді можна мати повний образ справи із військовими замовленнями. Асистент секретаря оборони Силвестер твердження, тільки заявив ствердження, тільки заявив під час переслухання в підкомісії, що він мав на думці те, що сенатська підкомісія не має суддейських властей, і що він зовсім не хотів образити сенаторів, членів підкомісії. Члени підкомісії заявили Силвестерові, що він не знає, що говорить, і що він дійсно очорнив сенаторів своєю попередньою заявою.

Прем'єр Діфенбейкер втішається симпатіями виборців

Торонто. — Прем'єр Канади Джан Діфенбейкер почав був цьогорічну кампанію як переможений політик, але після першої поїздки по країні він показав своїм ліберальним противникам, що консерватисти представляють ще поважну силу в країні, і що вислід квітневих виборів щонайменше не є певний аж до 8-го квітня, коли вони мають відбутися. Політичні віщуни гадали, що Діфенбейкер засуджений на програну, коли він виїжджав із Оттави на виборчу кампанію. Але тепер вони побачили у Вінніпеґу та в малих містечках східного Онтаріо, що прем'єра вітали маси слухачів. І так у Вайнленді, Онтаріо, до залі, де може поміститися 2 200 осіб, прибули понад 5 000 осіб, які заблькували вуличний рух на просторі двох миль. Діфенбейкер, якого всі вважали за переможеного, пригадує своїм слухачам, як то в 1948-му році у ЗДА всі були проти Трумана, за вийнятком самих виборців. Журналіст Юджін Ґріффін пише, що плятформа Діфенбейкера має в собі і „пункт мученика". Всі часописи є проти нього, висмівають його оборонну політику за допомогою літаків без атомових бомб; інтелектуали називають його промови „кукурудзяними" та протиамериканськими, але народ масово прибуває на його віча.

ДЕМОКРАТИ ВИБИРАЮТЬ МІСЦЕ НА КРАЙОВУ КОНВЕНЦІЮ В 1964 р.

Вашингтон. — Члени Демократичного Крайового Комітету цього тижня виїхали до різних міст, щоб вибрати пізніше місце, в якому відбуватиметься Крайова Номінаційна Конвенція в 1964-му році. Досі зголосилися як господарі Демократичної Конвенції такі міста: Атлантик Сиіі, Н. Дж.; Шикаґо, Іллиной; Маямі Біч, Флорида; Сан Франсіско, Каліфорнія; Дітройт, Мишиґен, Філядельфія, Па та Балтімор, Мериленд. Маямі Біч жертвує на Конвенцію $600 000 та дає безплатно обслугу залі і світло.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** відвідав єпископальну церкву св. Івана у Вашинґтоні, де за традицією, встановленою за президента Герберта Гувера, підписав молитовник, який підписували всі президенти ЗДА, починаючи від Гувера. Президента вітав ректор цієї церкви о. Джан Гарпер.

● **Польський чоловічий і хлоп'ячий хор** із Познання в Польщі відвідав президента Кеннеді в Білому Домі і заспівав Президентові три пісні. Цей хор під дириґ. Стефана Стріліґроша виступатиме в різних містах ЗДА на гостинних виступах.

● **Сенатор республіканець** Джан Дж. Вілліямс виступив проти головного прокуратора Роберта Ф. Кеннеді за те, що він під час їзди на яхті в жовтні минулого року наказав був прибережній сторожі, щоб пильнувала його під час плавби на морі. Сенатор Вілліямс сказав в Сенаті, що навіть Президентів брат не смів „уважати за няньку прибережну сторожу". Головний прокуратор називає це оскарження „перекрученим", бо він просив прибережну сторожу тільки повідомити його на випадок якоїсь небезпеки, бо це було саме перед початком кубинської кризи.

● **Преса нотує, що варта** „бути дружиною конґресмена" демократа Ештона Томпсона із Луїзіяни. Його перша жінка працювала у вашинґтонському бюрі цього конґресмена і діставала місячну платню $813.59. Три роки тому вона розвелася і припинила працю. Його теперішня жінка працювала в бюрі того конґресмена в Луїзіяні і діставала в місяць $337.28, коли ж вийшла за нього заміж, перенеслася до Вашинґтону і дістає по 995.30 дол. місячно.

● **Асистент секретаря оборони** Артур Силвестер написав листа до Сенатської Підкомісії, в якому просить вибачити йому те, що він висловив був сумнів в те, чи та підкомісія зможе об'єктивно вирішити справу військових замовлень тому, що сенатори можуть керуватися стейтовими а не державними мотивами. Силвестер заявив, що йому прикро за його сумнів, і просить йому вибачити ту провину.

РІЧНІ НАРАДИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС ВІДБУДУТЬСЯ НА СОЮЗІВЦІ В ТИЖНІ ВІД 20-го ТРАВНЯ

Джерзі Сиіі. — Звичайні річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу відбудуться на Союзівці в тижні, що починається 20-го травня. Рішення скликати ці наради в тому часі виніс Головний Екзекутивний Комітет на своєму засіданні минулого четверга, 7-го березня. Це будуть перші поконвенційні наради нового Головного Уряду, обраного на конвенції в травні минулого року. В нарадах візьмуть участь усі члени Головного Екзекутивного Комітету: головний предсідник Йосип Лисогір, заступник гол. предсідника Степан Куропась і Анна Герман, гол. секретар Ярослав Падох і головний касир Роман Слободян; члени Головної Контрольної Комісії: Володимир Ґалан (Філядельфія), Володимир Коссар (Вінніпеґ), Петро Пуцило (Шикаго), Іван Кокольський (Вунсакет) та Іван Іванчук (Шикаґо); члени Головної Ради: Богдан Зорич (Торонто), Богдан Мельник (Монтреал), Ярослав Гук (Гардфорд), Тарас Шпікула (Шикаґо), Дмитро Шмаґала (Клівленд), Василь Гуссар (Рочестер), Андрій Джула (Ембридж), Анна Чопик (Бостон), Іван Одежинський (Філядильфія), Елен Олек (Шикаґо), Осипа Олінкевич (Клівленд), Мирон Куропась (Шикаґо), Марія Демидчук (Бруклин) та Олена Штогрин (Філядельфія; гол. редактор А. Драган. На порядку нарад, як звичайно, є звіти головних урядовців та їх обговорення, загальний огляд стану і розвитку організації впродовж минулого року та нові рішення і ухвали для добра організації. Безпосередньо перед річними нарадами Головна Контрольна Комісія звичайно переводить перевірку організаційного стану, фінансів та діловодства організації.

У Південному В'єтнамі згинуло вже 75 американських вояків

Сайгон. — Американський пілот і його південно-в'єтнамський помічник віднайшлись в минулий понеділок живими після того, як три дні перед тим розбився їх літак у тамошніх горах. Однак пошукування за ними коштувало життя іншому пілотові, що його літак впав у джунґлю, під час чого пілот зазнав важких поранень, від яких помер у шпиталі. Того самого дня, в минулу неділю згинув ще один американський військовик, старшина, який товаришів в пасажирському літаку військовому капелянові, що летів до різних розпорошених військових станиць. Його вбила куля комуністичного партизана, що пробила стіну літака, за 35 миль на південь від Сайгону, й поцілила того старшину. Прізвища згину-

Палата продовжила закон про обов'язкову військову службу

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів прийняла законопроєкт про обов'язкову військову службу більшістю 387 до 3-ох голосів. Цей законопроєкт продовжує на 4 роки теперішній закон, який тратить обов'язкову силу 30-го червня ц. р. Цей проєкт має ще схвалити Сенат. Згідно з цим законом уряд може покликувати до збройних сил юнаків у віці від 18.5 року до 25-ох років. Ухвалення цього проєкту є першою перемогою уряду в цьому році в Конґресі, куди уряд вніс цілий ряд інших важливих пропозицій. Палата відкинула поправки щоб обмежити поборовий вік до 22-го року життя заміст до теперішніх 25-ох років. Інша поправка пропонувала продовжити цей закон тільки на два найближчі роки

Повінь, сніговія та торнадо спричинили смерть 20 осіб і великі втрати

Ню Йорк. — Внаслідок зливного дощу вилили ріки в стейтах Кентаки, Теннессі, Вірджінії та Вест Вірджінії, а торнадо бушував в Алабамі, Теннессі і Міссіссіпі. В Кензасі, Колорадо і Вайомінґу сніговія спаралізувала комунікацію, бо в деяких місцях снігу нападало більше як одна стопа. Досі жертви в людях від повені і торнада та сніговії нараховують на 20 осіб. Матеріяльні втрати є в мільйонах долярів, їх важко обрахувати, бо сніг ще падає, а повінь може залити дальші райони. В Кентаки 10.000 осіб мусіли залишити свої доми, втікаючи від повені. Заступник губернатора Кентаки Вілсон Вятт просить президента Кеннеді, щоб визнав 20 повітів за такі, які могли б користати з федеральної допомоги. Він сказав, що в трагічному становищі будуть ті всі люди, які мусіли втекти від повені, бо вони не матимуть до чого вертатися, коли впаде вода. В Газарді, Кентаки, 20 дітей мусіли залишитися в шкільному будинку, бо навколо залила вода. Втопилися 15 осіб, інші вмерли від серцевої атаки, коли допомагали поводянам.

ТОРНАДО НА ПІВДНІ ЗДА

Південними стейтами ЗДА — Міссіссіпі, Алабама і Теннессі — пройшов торнадо, знищуючи багато домів і вбиваючи та поранюючи багато осіб. На фото: вояки з Крайової Ґвардії бережуть спустошених внаслідок торнадо житлових будинків у Седар Гров, Тенн.

ФРАНЦУЗЬКІ ШАХТАРІ СТРАЙКУЮТЬ

Шахтарі із французької провінції Лоррен йдуть демонстраційним походом вулицями Мерлебаху з виписаними на транспарентах вимогами коротшого часу праці і збільшення заробітної платні. Досі вони одержували пересічно 142 доляри місячно.

Америка визнала новий режим в Сирії

Дамаск. — Американський уряд визнав в минулий вівторок 12 ц. м. новий революційний режим в Сирії після того, як тамошній новий уряд заявив, що він гоноруватиме всі закордонні зобов'язання попереднього режиму. У заяві про визнання нового режиму в Сирії, американський уряд висловив бажання щастя Сирійській Республіці та надію, що приятельські взаємини між ЗДА й Сирією будуть продовжуватись і скріплюватисиь. На чолі нового уряду в Сирії стоїть Салях Бітар колишній сирійський міністер закордонних справ, отже людина відома на Заході. Тим часом новий сирійський режим визнали ще Британія Греція і Югославія. Щодо проєкту Ірану і Сирії, щоб створити спільний військовий штаб для збройних сил Іраку Сирії, Об'єднаної Арабсько Республіки, Ємену і Альжиру, то з американського боку заявлено, що Америка не може мати нічого проти тісніших взаємин між будь-якими чужими державами, але вона дуже зацікавлена в безпеці своїх союзників — Йорданії і Савді Арабії і буде зорко стежити, щоб вони не були наражені на небезпеку. Ця американська перестoрога виразно звертається проти агресивних амбіцій президента Об'єднаної Арабської Республіки Абделя Гамаля Нассера який своїм військом підтримав недавно переворот в Ємені проти тамошнього короля та проголошення там республіки, у проводі якої стоять ставленики Нассера. Йорданія і Савді Арабія підтримували єменського короля.

Совєти мають 20 підводних атомових човнів

Лондон. — Совєтський Союз має тепер вже 20 підводних атомових човнів і те число щораз збільшує — виявив офіційно перший цивільний лорд британської адміністрації Сесіль Орр - Івінґ в палаті громад в минулий понеділок. Британський міністер морських справ звернув увагу, що ті підводні човни вивіновані з ракети, що їх можна вистрілювати також з поверхні моря до цілей на поверхні та що Совєти будують щорічно найменше 5 до 6 нових підводно-атомових човнів. Розбудова совєтської підводної фльоти стоїть у тісному зв'язку з пляном великої розбудови всієї морської фльоти СССР, однаково торговельної, як воєнної. Совєти поставили собі за ціль осягнути своєю торговельною фльотою в 1980 році 20 мільйонів тонн містоти і таким чином наздігнати тоннаж британської торговельної фльоти. Британський міністер ствердив теж, що Совєти мають вже нині найбільшу у світі рибальську фльоту, яка вивінована в наймодерніші розвідчі прилади та переводить на всіх водах світу шпигунські місії. Совєти доставили теж Об'єднаній Арабській Республіці і Індонезії на справді цілі готові морські фльоти та дали Кубі Кастра швидкі моторові стежні човни для прибережної служби, вивіновані гарматками і ракетами. Британський міністер промовляв у користь розбудови британської фльоти.

● **Константин Данькевич**, український підсовєтський композитор, названий на сторінках „Правди" поміж тими письменниками і мистцями в СССР, які не поклоняються сліпо „соцреалізмові" та „заражені" західніми модерними мистецькими напрямками.

Совєтські вояки в Берліні вислухали передачі „Радіо Свобода"

Ню Йорк. — Прикра пригода трапилася совєтському військовому технікові, що обслуговує із центрального контрольного пункту радіопередачі для совєтських старшин і вояків, стаціонованих у Потсдамі — інформує „Радіо Свобода" на підставі тверджень свідків. Справа в тому, що совєтська залога в Потсдамі помилково вислухала радіопередачу, яку передає піддержуване Американським Комітетом Визволення „Радіо Свобода" в Німеччині на мовах і для народів Совєтського Союзу. Совєтських вояків у Німеччині обслуговує радіова сітка „Волга", передачі якої подається воякам під час відпочинку чи обіду при допомозі голосників. Технік у Потсдамі, про якого мова, включив в голосники радіопередачі російською мовою, вважаючи, що це мусить бути совєтська передача. Тим часом це була програма „Радіо Свободи". Коли ж на нього накинувся опісля командант, вояк - технік невинно відповів: „Як я міг знати, що це не наша передача, говорили ж по-російськи". — „А зі змісту не міг здогадатися, дурню?" — спитав командан. — „Не моє діло оцінювати зміст, — відповів вояк, — а втім, я думав, що ми змінили політику". Між іншим, радіо „Волга" і „Радіо Свобода" користуються для своїх передач сусідніми хвилями.

Українська хроніка

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує наукове засідання Правничо-економічної секції Академії з доповіддю проф. Івана Бакала: „Сучасний стан підготовки фахівців сільського господарства вищої і середньої кваліфікації в СССР і на Україні (1959-1962)". Засідання відбудеться в суботу 16-го березня 1963 року о 7-ій год. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Н. Й.

РАСК ВИМАГАЄ ВІДКЛИКАННЯ ВІЙСЬК СССР З КУБИ

Вашинґтон. — З'єдинені Держави вимагають відкликання всіх совєтських військ з Куби — заявив державний секретар Дін Раск у своїй промові на конференції Ради для оголошень та у своїх відповідях на поставлені йому там запити. Раск твердив, що З'єдинені Держави ніколи не погодяться на постійну „приявність" Совєтського Союзу в західній гемісфері. Він звернув увагу, що нинішня запальна ситуація в Карибському обширі може перетворитись у велике полум'я у трьох випадках: 1) коли б кубинці або москалі почали обстрілювати й збивати американські літаки, які переводять над Кубою розвідчі лети, щоб перевірювати, чи не привезено туди офенсивної совєтської зброї, 2) коли б большевики вжили свої війська на Кубі проти кубинського народу і 3) коли б Кастро повів агресивні кроки супроти будь - котрої сусідської держави. Водночас Раск запевнив, що коли б Совєти спробували знову встановити на Кубі офенсивну зброю, то нова криза була б куди - куди грізніша за минулоосінню кризу. Зрештою, державний секретар підкреслив, що американські та південно - американські війська і фльота дбатимуть за те, щоб совєтські війська, які тепер перебувають на Кубі, не були вжиті ніде в західній гемісфері поза Кубою. Він заявив, що в половині цього місяця Уряд розпоряджатиме докладнішими даними щодо чисельного стану й перебування совєтських військ на Кубі. З цієї нагоди коментатори пригадують, що Хрущов зобов'язався „кілька тисяч" совєтських вояків відкликати з Куби до 15 березня ц. р. Совєтські кораблі вивозили якихсь вояків з Куби, але скільки їх первісно було і скільки вивезено — ніхто ніколи не оприлюднив. Газети твердять, що в усякому разі на Кубі перебуває важко узброєна совєтська бойова одиниця силою 6.000 вояків та що всіх їх є там коло 20.000. Водночас віце - президент Линдон Джансон, промовляючи на тому самому форумі, заторкнув теж кубинську справу і він критикував тих американських опозиціоністів, які ставляться до кубинської проблеми з партійного становища. Джансон таврував критиків американської політики у відношенні до Куби, звертаючи увагу, що згідно з Конституцією за взаємини з чужими країнами відповідає тільки Президент, то ж — мовляв — невідповідальною критикою не можна спутувати йому рук. Газети пригадують, що в минулий понеділок голова крайового Республіканської партії конґресмен Вільям Міллер домагався бльокади Куби, дармащо він признавав, що це ризиковний воєнний акт. Лідер республіканців в Сенаті сен. Еверет Дірксен зробив кілька днів тому лагіднішу заяву, яка звертала увагу на потребу вимиңати ризико війни, однак він теж поручав гостріші заходи проти Куби, а наприкінці мин. тижня колишній віце - президент Ричард Ніксон поручав перевести тотальну бльокаду Куби й не допускати туди таких стратегічних матеріялів, як газоліна. Тим часом урядові чинники оприлюднили дальших сім назв кораблів, які привезли до Куби різні товари. Це були два британські кораблі, один західньо - німецький, один грецький, один норвезький, та по одному польський і югославський. Всі вони стоятимуть на чорній листі, себто не зможуть користати з вигод американських портів та не зможуть забрати до Европи американського вантажу.

19-го березня відбудеться у Парижі з'їзд міністрів НАТО

Париж. — У вівторок 19 березня ц. р. почнеться у Парижі конференція міністрів закордонних, фінансових і військових справ Північно - атлянтійського пакту, як Рада НАТО, що збирається двічі щороку. Ця теперішня конференція матиме величезне значення з уваги на дисонанси існуючі між західніми альянтами, а саме між Францією і Британією з приводу заблькування Францією доступу Британії до Спільного Господарського Ринку та між Францією і ЗДА з приводу американського атомового пляну для НАТО. На ту конференцію прибуде британський міністер закордонних справ лорд Гюм, який — за твердженням преси — складе широку заяву про напрямні британської закордонної політики та політики у відношенні до Атлянтійського союзу. Ціллю Лорда Гюма має бути вплинути на злагіднення напружених британсько - французьких взаємин. Щоб приготовитись до цієї кампанії, викликано до Лондону коло 20 британських амбасадорів з різних країн світу. На конференції в британському міністерстві закордонних справ головував заступник міністра закордонних справ, Едвард Гіт, який вів був переговори про приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку і тому докладно знає становище всіх західньо - европейських континентальних держав до Британії та до проблеми европейської політичної й економічної єдности.

У СВІТІ

● **Алексєй Аджубей**, зять Хрущова й головний редактор „Ізвестій", відвідав в минулу неділю один нічний клюб в Міляно, але наступного дня запевнив італійських журналістів, що той рід розваги йому не подобається. На доказ „ліберального" відношення совєтського уряду до справи виїзду своїх громадян з СССР, Аджубей вказав на 20 підсовєтських дівчат, які вийшли заміж за італійців і залишились в Італії. Він „забув" згадати, коли і в яких умовинах тим дівчатам удалось опинитись в Італії.

● **Совєтська „Красная Звєзда"** закинула американським військовикам в Південному В'єтнамі, що вони воюють там отруйливими газами, внаслідку чого багато південно - в'єтнамських сіл знищено і їх мешканців вбито. Ця теперішня комуністична пропаґанда наслідує наклепницьку пропаґанду з часів Корейської війни, коли-то комуністи кричали, що американці покористовуються отруйними газами і бактеріями.

● **У Східньому Берліні** комуністи засудили в минулий понеділок дві молоді жінки — Гертруду Фінк на 10 років в'язниці і Гільдеґарду Маєр на 9 років, як „агентки і шпигунки імперіялістів". Чоловіка Гертруди Фінк вони засудили були ще в минулому році на досмертну в'язницю за той сам злочин.

● **Листи Конрада Аденауера** продаються тепер на міжнародному ринку, що торгує автографами славетних осіб, по 37-38 дол. за штуку — твердив західньо - німецький парляментарний посол Майоніка у ході недавньої розмови з Аденауером. Аденауер не хотів продовжувати з ним усної дискусії та заповів, що пришле йому в даній справі листа. Тоді той посол заявив: „Дуже добре, напишіть мені листа, — за кожний ваш лист можна тепер дістати 37 долярів". Приявний при тій розмові кол. міністер закордонних справ Гайнріх фон Брентано дуже втішився, бо він має цілу стирту листів Аденауера. Сам старий Аденауер порадив йому підождати з продажжю тих листів бо — мовляв — їх ціна буде ще вища.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Бідо й Аденауер

Те, що вчорашні в'язні й вигнанці сьогодні стають президентами й прем'єрами, не є ніякою історичною новиною. Вже в 5-му сторіччі перед Христом атенський праведник Аристид, прогнаний земляками із своєї батьківщини, був закликаний з вигнання й наділений найвищим становищем „стратега". Кволий і хиткий король французів Карло VII у 15-му столітті після Христа, втративши фактично владу і пошану в народі — здобув престіл і престиж завдяки Жанні Д'Арк. Наполеон, втікши з острова Ельби і причаливши до Франції без війська і влади — панував у ній знову впродовж ста днів, як самовладний володар. Сірий політичний еміґрант у Швайцарії Володимир Ульянов - Ленін став наступником російських царів. Колишній британський в'язень Джавагарлал Неру, як індійський прем'єр, урядує на тому пості досі і приймав королеву Єлисавету. Нинішній прем'єр Альжиру Мохаммед Бен Белла просидів 5 років у французькій в'язниці. Це лише кілька навмання вихоплених прикладів із всесвітньої історії. Але ж те, що сталося три дні тому в Баварії, кидає таки винятково яскраве світло на змінливість долі людей та народів.

Жорж Бідо, народжений тому 64 роки, професор історії, доброволець в еспанській громадянській війні по стороні республіканців і полонений Франка, активний учасник протинімецького резистансу в роках 1941-44, очолив був той рух у тісній співпраці з еґзильним французьким урядом Шарля де Голя і після визволення Франції став у першому його уряді міністром закордонних справ. У цьому характері їздив він з де Голем до Москви і підписав у 1944-му році французько - совєтський договір. Був головним репрезентантом Франції на конференціях міністрів у Сан Франціско і Лондоні, а після того був трикратно прем'єром і в різних урядах міністром закордонних та військових справ. Був лідером центрової католицької Християнсько - Демократичної партії і завжди належав до передових політичних фігур Франції. Підтримував де Голя і з поворотом до влади в червні 1958-го року, але ступнево, на тлі внутрішньої і альжирської політики де Голя віддалявся від нього, аж вкінці став у політичному проводі революційного підпілля, що всіма способами намагається повалити нинішній режим. Бувши в безпосередньому тісному контакті з керівниками терористичного підпілля, він напевно знав про підготову трьох виконаних на де Голя атентатів. Не дивниця, що французька влада розписала за ним стежні листи і що він переховувався під різними прибраними прізвищами за кордоном.

Наприкінці минулого тижня західньонімецька поліція виявила його в маленькій баварській місцевості, коли він вернувся з короткої подорожі — очевидно, з фальшивими документами — до Лондону. Його арештували, і він звернувся до німецького уряду з просьбою признати йому право політичного азилю, як політичному втікачеві. У цій справі він написав листа до того самого Конрада Аденауера, якого, ще як прем'єр переможної Франції, протеґував на становище канцлера переможеної Німеччини, як лідера ідеологічно співзвучної німецької католицької Християнсько - Демократичної партії. Але ситуація радикально змінилась. Аденауер, який 22-го січня цього року підписав договір приязни з Францією і тепер старається цей договір ратифікувати, нізащо не хоче і не може псувати добрих взаємин з її президентом. Тому він, знаючи про зміст листа Жоржа Бідо, звернув йому того листа нерозпечатаним і відмовив просьбі щодо азилю. Якщо навіть, за дозволом провінційного уряду, Бідо залишиться в Баварії, то стоятиме він під доглядом німецької поліції, яка напевно контролюватиме всі його зв'язки із зовнішнім світом.

З поворотами колеса історії радикально змінюється доля народів і їхніх керівних осіб. Зміниться й нинішнє обличчя Східньої Европи, підуть у безвість нинішні можновладці, і не буде вічним ярмо, що його силою накладено на народи. Це історичний закон особливо у відношенні до режимів, опертих на насильстві. Хто тямить нині, як Гітлер заповідав „вимазання" британських міст і панування німців на 1 000 років?! Як анекдот будуть згадувати люди колись заповіді Хрущова про „угроблення" вільного світу і про „наздоганяння" ним Америки.

Фермент поглиблюється

У совєтській літературі й мистецтві і, беручи ширше, також подекуди в ділянці партійної ідеології позначилися останніми роками досить глибокі зрушення, які виявилися в пожвавленні літературного і мистецького процесу, в шуканні нових форм мистецького вислову і навіть у звороті до модернізму та абстракціонізму. Головною причиною цих зрушень було само таки життя: задихаючись в умовах соціялістичного реалізму і витвореної цим „реалізмом" загальної мертвеччини, письменники і мистці кинулися розривати накинуті їм пута, шукати свіжого повітря.

Ця тенденція до визволення з оков соціялістичного реалізму і партійних директив проявилася, зокрема, в творчості молодих поетів, малярів та скульпторів, окремі представники яких дійшли навіть до „чистого", ще досить примітивного, абстракціонізму. Затривожені цими тенденціями, ідеологічні вожді партії, Хрущов та Ільїчов, затрубили на тривогу. На початку грудня минулого року Хрущов розгромив совєтських абстракціоністів під час відвідин виставки московських образотворчих мистців і скульпторів. Після нього двома наворотами пробував розгромити абстракціонізм та різні прояви формалізму і новаторства в літературі Ільїчов: на зустрічі з письменниками та мистцями 17-го грудня минулого року і на спеціяльній нараді з молодими літераторами та мистцями, що її провела ідеологічна комісія ЦК КПСС.

Не зважаючи на категоричний тон виступів Хрущова й Ільїчова і на висловлені ними суворі вимоги дотримуватися настанов партії і соцреалізму в мистецькій творчості, не тільки окремі літератори і мистці, але й навіть ширші мистецькі та літературні кола не прийняли поставлених їм вимог без спротиву і заперечення. Спроби дискутувати з настановами Хрущова проявилися навіть під час влаштовуваних партією зустрічей, а ще ширше розгорнулися вони у веденій у зв'язку з цими зустрічами дискусії по окремих літературних спілках та їх відділах і навіть на сторінках газет і журналів. Виявилося, що в СССР не хочуть думати так, як наказує компартія, як того вимагають її головачі.

Бачачи, що започаткована боротьба з абстракціонізмом і формалізмом у літературі й мистецтві великих вислідів не дала і що партійні вимоги зустрілися із спротивом, совєтські вожді скликали представників літератури і мистецтва на нову нараду, цим разом уже дводенну, що відбулася в днях 7 і 8-го березня цього року у Свердловській залі в Кремлі. На цій нараді виступив з промовою Ільїчов, розторощуючи головним чином Іллю Еренбурґа, як головного репрезентанта нових тенденцій у ставленні до проблем соцреалістичної творчости. А після нього з ще довшою промовою виступав сам Хрущов, який ще раз з усім притиском підтвердив вимоги партії, що література і мистецтво мусять відіграти вирішну ролю в побудові комунізму, і тому партійність літератури та мистецтва і керівництво партії в цих ділянках не можуть підлягати дискусії.

Обидва ці виступи доводять, що витворений фермент у совєтській дійсності триває далі, що він безупину поширюється й поглиблюється і що всі зусилля Хрущова та Ільїчова здушити цей фермент з допомогою порад, переконувань і пригадок — безуспішні.

М. Чировський

НАЙВИЩИЙ СУД І ЗАЛІЗНИЧИЙ ТРАНСПОРТ

Дуже важлива з народногосподарського погляду подія сталася 4-го березня ц.р., важлива передусім для робітничих спілок, зокрема для залізничих, і для світу капіталу. В той бо день Найвищий Суд ЗДА, підтримуючи попереднє рішення 7-го Окружного Апеляційного Суду в Шикаґо, признав залізничим компаніям право ліквідувати робітні становища, що перестаріли у висліді електрифікації і автоматизації. Оці перестарілі, вже непотрібні робітні становища у великій мірі підносили витрати компаній, забезпечуючи платні круглo 80 000 робітникам, які нічим не причинялися до видайности залізничого транспорту. Отих „теплих місць", на яких нічого було робити, але за які добре платилося, ніяк робітникам не хотілося втратити.

В минулому, коли залізничі компанії рішили були ліквідувати ці „теплі місця", доказуючи, що на них вони втрачають величезні гроші, і що поступ домагається змін, бо інакше прийдеться банкрутувати — робітничі спілки загрозили або таки й почали страйки. Так було в Ню Йорку, так було й на центральному Заході. Зокрема на центральному Заході економічні процеси через такий страйк кілька місяців тому потерпіли.

І от Найвищий Суд установив новий правний прецеденс, що робітничим спілкам — покищо тільки залізничим, — страйкувати з причини ліквідації непотрібних чи перестарілих робітних позицій не вільно і що залізничі компанії такі позиції можуть ліквідувати в процесі нормальної модернізації траспорту. Це рішення вагітне своїми наслідками.

Передусім — це прецеденс, що із ділянки залізничого транспорту пошириться й на інші галузі народного господарства, де тільки пресією робітничих спілок втримувалися досі перестарілі й недотрібні робітні становища.

Подруге, цим усунеться одну із причин, що породжують фінансового характеру труднощі в залізничих компаніях. А як відомо, деякі з них таки стоять на межі банкрутства і розпучливо домагаються державних, стейтових і федеральних субсидій. Певно, що заощадження, які вони матимуть після ліквідації „теплих місць", фінансових труднощів не розв'яжуть. Але це рішення Найвищого Суду є знаменним кроком уперед в напрямі усунення штучно створених труднощів.

Згодом реформа системи оподаткування залізниць і реорганізація залізничих компаній через їх об'єднання та злиття, на шляху до якого стоїть нині антимонопольне законодавство, можуть ще більше поліпшити фінансовий стан залізничих підприємств. Тоді і домагання державних субсидій для залізниць втратить у великій мірі свою рацію.

Потретє, рішення Найвищого Суду паралізує синдикалістично - соціялістичні тенденції деяких робітничих спілок. Воно ясно ставить проблему компетенції проводу компаній в адмініструванні справами залізничого транспорту і у вирішуванні його фінансово-господарських справ, заперечуючи таке право організованому робітництву.

Закон забороняє капіталові визискувати працю, даючи широкі права робітничим спілкам охороняти інтереси робітника. Але тепер ясно, що світові організованої праці не вільно експлуатувати капітал, заперечуючи йому право технічного поліпшування підприємств і примушуючи його платити за непотрібні, давно перестарілі робітні становища.

А коли б залізничим компаніям дозволено свобідно переорганізовуватися, об'єднуватися і зливатися з метою поліпшення їхнього фінансового стану, ледве чи небезпека їхнього монопольного характеру була б велика. Вони й так під контролею Міжстейтової Торговельної Комісії, і їх у великій мірі обмежуватиме конкуренція автового і летунського транспорту.

Клясичним випадком непорозуміння поміж залізничими компаніями і залізничниками є страйк на Побережній Залізниці Східньої Флориди. Там страйк триває вже від 23-го січня ц. р., але компанія успішно втримує рух поїздів з поміччю свого технічного персоналу вищого рівня, якому не вільно належати до робітничих спілок. Р такий спосіб цілковито виключено непотрібні робітні позиції. Однак, втрачає тут компанія, бо вона неспроможна втримати повний рух поїздів, втрачає і робітнича спілка, бо вона не може змусити компанію до поступок.

І хоч з господарського боку тут треба признати слушність залізничим компаніям, проблема має ще й соціяльну сторону, про яку не можна забувати. Коли за кільканадцять днів залізничі компанії почнуть звільняти непотрібних робітників, а їхнє число може дійти до 80 000, це спричинюватиме численні родинні трагедії. Молодші робітники незабаром знайдуть собі якісь інші заняття, але багато старших робітників втратять можливість екзистенції. Кількамісячна допомога на безробіття їх не врятує. Робітничі спілки до певної міри самі привели до цього нещастя, бо, коли б не їхня впертість, модернізація залізниць переводилася б поволі ступнево і її соціяльна проєкція мала б не такий яскравий характер. Але це вже гріх минувшини.

Можливо, що в крайності робітничі спілки відважаться таки на нелеґальний страйк, який загрожуватиме економіці країни. Тоді урядові прийдеться припинити його адміністраційним порядком. Одначе, питання 80 000 безробітних і сотки тисяч членів їх родин залишиться таки нерозв'язаним. І саме тому рекомендується в цій справі терпеливість, вирозумілість і такт у поступуванні як залізничих компаній, так і робітничих спілок.

А от протягом кількох днів зауважено раптовий зріст безробіття в цілій країні, що перевищує вже 4 000 000 людей. Переорганізовування варстатів праці на залізницях збільшить це число. І хоч рецесії в країні ще немає, наглий зріст безробіття може стати грізним мементо для найближчої майбутности. Такий розвиток подій може сприяти реалізації плянів президента Кеннеді обнижувати податки і збільшувати дефіцитові видатки. Одначе, чи вдасться йому цей маневр з відсуненням ринкової знижки — не знати.

Петро Одарченко

ВІНОК ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

(4)

Палка пісня поета „збудила думки на Україні". І Леся Українка підкреслює зростаючу дійову силу Шевченкового слова:

> Хай же промінь своїх думок
> Поміж нами сяє, —
> „Огню іскра великого"
> Навік не згасає!
>
> Щоб між нами не вгасало
> Проміння величне,
> Ти „поставив на сторожі"
> Слово своє вічне.

Від імени українських письменників Леся Українка обіцяє продовжувати славні традиції геніяльного Кобзаря України і своїм поетичним словом служити Батьківщині й рідному народові:

> Ми, як ти, минати будем
> Чужії пороги,
> Орать будем свої ниви,
> Рідні перелоги.

Року 1906-го з нагоди 45-их роковин смерти Шевченка Леся Українка написала сатиричний вірш, скерований проти тих видавців творів Т. Шевченка, які фальшували текст творів великого поета. Ця сатира була скерована і проти тих організаторів вечорів пам'яті Шевченка, що по-своєму інтерпретували його палкі революційні поезії. Багатство мотивів поезії Шевченка Леся Українка показує, користуючись такими метафорами:

> Крилами думоньки тріпочуть...
> ...Одна полинула високо,
> Друга поринула глибоко,
> А третя вже гніздечко в'є,
> Та, мов орлиця, славу кличе,
> А друга чайкою кигиче
> Або зозулею кує.
> Вуйна шукає сходу сонця,
> Лагідна в'ється край віконця,
> Мав ластівка, все припада.

Тим часом люди „сильця поставили" і почали „ловитись думки - пташки". Наловивши їх, люди „заходились їх чепурить":

> Всіх чорнокрилих побілили,
> А білих трошки почорнили,
> І всіх дали позолотить.
> А щоб котра не полетіла,
> Приборкали усім їм крила.
>
> І коли однієї днини
>
> Були співцеві роковини
> Рождення й смерти заразом.

то люди стали згадувати великого співця, цитуючи його твори, по-своєму спрепаровані:

> Пташки тоненько щось
> пищали
> Та позолотою бряжчали . . .

І поет, що в „Вічній Славі пробував", звернувся до людей з таким запитанням:

> „Громадонько моя поштива,
> Де ти набрала сього дива?"
> Він не пізнав своїх дітей!

Так гостро висміяла Леся Українка тих, що причісують під свою гребінку палке революційне слово великого поета, пригашуючи його справжній ідейний зміст.

В 50-ті роковини смерти Т. Шевченка Леся Українка написала свою четверту поезію, найкращу і найсильнішу, присвячену безмежній любові Шевченка до України. Про цю основну рису Шевченка — його велику любов „до обездоленого люду" — ще в 1890 р. писав В. Самійленко:

> В піснях, що ти покинув нам,
> Ти образ дав душі святої:
> Вона була величний храм
> Любови до сім'ї людської.

В іншому вірші В. Самійленко згадує величний заповіт Шевченка:

> „Свою Україну любіть!"

І цей заповіт великого поета висловлює такими словами:

> Любіть же ви його, працюйте,
> боронить
> Від темряви, що душу в'яже.
> Довічная любов — то мій
> вам заповіт,
> А та любов вам шлях покаже.

Особливість Шевченкової любови до українського народу, найвиразніше висловлену в невмирущому вірші Кобзаря „Мені однаково", Леся Українка показала в своїй поезії „На роковини". Леся Українка відзначає, що багато було українських поетів, які любили Україну, але їх любов до рідного краю і народу була однобічна, обмежена:

> Той в ній давнину покохав,
> Той мрію молоденьку.

І часто ці обмежені поети-патріоти „надвечір забували все, про що співали вранці", і „йшли до іншої в гостину". Шевченкова любов до України не знає ніяких меж:

> Він перший полюбив її,
> Як син кохає неньку.
>
> Хоч би була вона стара,
> Сумна, змарніла, бідна,
> Для сина вірного вона
> Єдина, люба, рідна.

Ні царські тюрми, ні заслання, ні десятилітня тяжка неволя — ніщо не змогло похитнути великої Шевченкової любови до матері України. За свою безмежну любов вірний син її зніс тяжку недолю та великі страждання:

> Він перший за свою любов
> Тяжкі дістав кайдани,
> Але до скону їй служив
> Без зради, без омани.

Свою поезію „На роковини" Леся Українка закінчує ствердженням великої ваги Тараса Шевченка для України, ствердженням його могутнього впливу на прийдешні покоління. Велика Шевченкова любов до матері України перемогла все, перемогла простір, час і смерть! Вогонь Шевченкової любови горить у серцях мільйонових мас українського народу і вічно горітиме в душах наступних поколінь. Цю вічну дію самовідданої, жертовної, безмірної Шевченкової любови Леся Українка висловила в таких кінцевих рядках своєї поезії:

> Усе знесла й перемогла
> Його любови сила.
> Того великого вогню
> І смерть не погасила!

Року 1914-го російський уряд заборонив святкувати 100-річчя з дня народження Шевченка, а „Святєйший Синод" заборонив правити по ньому панахиди. На знак протесту проти цих заборон київські студенти вийшли на центральні вулиці міста. Поліція їх розігнала. Відбулися арешти в Києві, в Петербурзі і Москві. Робітники Києва і Харкова оголосили страйк і вийшли на вулиці з демонстраціями. Ці події яскраво відбилися в поезії Л. Старицької-Черняхівської „Кобзареві":

> Без свічок, без кадил і без
> співів сумних,
> Лиш в тяжкій, нерозважній
> журбі
> Возгласимо самі ми в серцях
> мовчазних
> Вічну пам'ять, Кобзарю, тобі!
>
> Вічну пам'ять любові
> безмірній твоїй,
> Вічну пам'ять пекучим
> сльозам,
> Вічну пам'ять душі
> бездоганній, святій,
> Вічну пам'ять безсмертним
> словам.
>
> В храми ясні, святі нам не
> вільно ввійти,
> Нам не вільно в палких
> молитвах
> Скарги-жалі сплести й хоч
> на хвилю знайти
> Відпочинок у ревних сльозах.
>
> Ми з глибоким жалем
> в катакомби підем
> І знайдем там братерські
> хрести.
> Молитви в катакомбах
> палають вогнем
> І руйнують поганські світи.

„Гей, машерує наше славне товариство"...

Приходять на думку слова пісні наших „січовиків" з-перед першої світової війни, коли читаємо в американській пресі широкі репортажі про „подвиги" високопоставлених офіційних особистостей ЗДА: марші - походи на десятки миль навпростець. Небувалу в аналах цієї країни пропаґандивну мандрівку — для піднесення фізичної витривалости населення ЗДА, зокрема молоді — розпочав у лютому цього року рідний брат Президента, генеральний прокуратор ЗДА, Роберт Кеннеді. З того пішла мода на пішохідні перегони по всій країні. Тож треба, щоб цей почин не виявився „солом'яним вогнем", без глибших наслідків щодо піднесення стандарту тіловиховання в цій країні, яка носить назву — „нації на колесах".

У славному товаристві молодого ентузіяста пішохідного спорту, Роберта Кеннеді, в перших годинах його маратонського 50-милевого маршу було чимало представників вашингтонської еліти, але до запланованої мети: околиці відомого „Кемпу Дейвіда" в Меріленді — дійшов лише . . . генеральний прокуратор. Решта учасників зрезиґнувала з дальшого походу, „затрубів на відворот" і пресовий секретар Білого Дому, здоровенький собі П'єр Селинджер.

Однак, добрий приклад Роберта Кеннеді не пішов на марне. За тиждень після його бравурної екскурсії місто Піттсбург дало Америці другого геройського пішохода, труди й пригоди якого сотки американських радіових і телевізійних стацій розголосили по всій країні. Популярний артист однієї з телевізійних студій, молодий і симпатичний Кларк Рейс проголосив, що в означеному дні ранком із центру Піттсбурґу почнеться пішохідний марш на віддаль тридцяти миль у містечко Вашингтон, Па. Свою дорогу Кларк Рейс відбував не сам, а в асисті приблизно — 2 000 піттсбуржчан. На дві повні милі тягнулася процесія аматорів - пішоходів, а на чолі того небувалого походу ішов його ініціятор, Кларк Рейс. В останній стадії маршу був він зіпрілий, задиханий, з міхурами на ногах, в почесній асисті . . . поліцистів Вашингтону. В місцевому коледжі відбулось урочисте прийняття на честь поважного числа піттсбурзьких послідовників історичного почину генерального прокуратора, Роберта Кеннеді.

Подібні походи започатковано в цілому ряді стейтів, і цей масовий рух став своєрідною проблемою. Поштовхом до таких ніби екстраваґанцій було коротке й невеселе повідомлення Ради Молодечої Придатности, установи, покликаної до життя президентом Кеннеді. З початком квітня цього року ця офіційна установа проголосить в окремій брошурі ряд надзвичайних заходів - порад для піднесення фізичної справности молодого покоління.

Високий американський життьовий стандарт, комунікаційні вигоди тощо — впродовж двох-трьох останніх поколінь катастрофально обнизили фізичні кондиції молоді. Загрозливим покажчиком небезпечного стану на цьому відтинку є сумна статистика: майже половина покликуваних до війська юнаків морально або фізично непридатні до військового діла.

Як подають пресові звіти із Вашингтону, головною спонукою для створення Ради Молодечої Придатности був довірочний звіт головного команданта морської піхоти — Дейвида М. Шупа, з 5-го лютого цього року. У тому звіті подано, між іншим, фізичні кондиції пересічного морського піхотинця в 1908-му і в 1962-му роках. Це й спричинило започатковану у Вашингтоні „гарячку" пішохідного змагу високих достойників столиці, а за ними симпатиків цього конечного для населення ЗДА, популярного спорту. Скажемо під кінець, що вашингтонське „славне товариство" ентузіястів ходженням піхотою на далеку віддаль зробило добре діло, подавши приклад і заохоту для скріплення здоров'я та фізичної справности молодому поколінню цієї динамічної під кожним оглядом країни.

А. Ч.

Федір Дудко

ГЛУМ

ОПОВІДАННЯ

(13)

— Ну, хлопці, посидьте тут, а я піду на розвідку, — звернувся він до стрільців. — Як не верну за годину, значить не ждіть — піймався . . .

— І я з паном четарем! — озвався Паляниця.

— А як попадешся, хлопче? — перестеріг його Сиротюк. — Сиди ліпше тут.

— Ні, піду.

— Як знаєш . . .

Вони перестрибнули рів і попростали до села. Переходячи від клуні до клуні, перелазячи з садка в садок, наблизилися до дому з великим освітленим вікном, яке виходило в широкий сад і горіло в густих нічних сутінках, як ліхтар.

— Школа або волость, — вирішив Сиротюк, вглядаючись з-під дерев саду у великий високий одноповерховий дім.

Страшна втома підкошувала ноги і спокушала присісти на землі, але ні час, ні можливість не дозволяли того.

— Побудь тут, — звернувся пошепки до Паляниці Сиротюк, — а я піду, загляну у вікно.

— А може б я пішов! — запропонував Паляниця.

— Ні, посидь тут.

І, тихо ступаючи, Сиротюк пішов до вікна.

Сад скінчився. За низенькими дерев'яними штахетами починався двір, серед якого стояла розташована, очевидячки, на ночівлю військова валка. Возів у темряві не було видно. Було чути лише, як кілька десятків коней, пирскаючи, хрумали коло возів сіно.

Сиротюк прислухався до тиші, переліз через штахети і, озираючись навкруги, обережно подався до вікна. Підкрався під вікно, ухопився кінцями пальців за підвіконня, уперся носками чобіт об виступ підмурка і, підвівшись, зазирнув крізь шибу досередини.

Вікно було завішене білою фіранкою. З одного тільки боку фіранка, зачепившись за вазонку, залишала довгу незакриту смугу, крізь яку Сиротюкові відразу впав у око з протилежної стіни великий, в чорній широкій рямі портрет Драгоманова.

Серце в Сиротюка радісно тьохнуло і він, підбадьорившись, почав пильно оглядати покій. Під портретом висіла поличка з книжками, поверх яких, лежачи окремо, виразно виглядав оправлений у перкаль великий „Кобзар" з портретом Шевченка на оправі.

Безперечно, тут жили українці, — і якась ясна надія освітила темну зневірену Сиротюкову душу.

За вікном якийсь час було тихо. Потім заговорив молодий жіночий голос, замовк і у відповідь йому заговорив другий жіночий голос. Потім знову заговорив перший, йому відповів другий. В покої було дві молоді жінки.

Напружуючи слух, Сиротюк почав вслухатися в розмову. Про що говорилося, тяжко було розібрати, але він ясно, виразно почув декілька українських слів.

— Очевидно, це школа, а цей покій — помешкання учительок, — подумав Сиротюк і вирішив тихенько постукати.

Він підніс палець до шиби, але довго вагався постукати чи не постукати. Нарешті, зважився і легенько постукав.

Голоси замовкли, але через деякий час заговорили знову.

Сиротюк підніс палець до скла і застукав знову.

Почулося раптове двигтіння стільцем об підлогу, фіранка враз відхилилася і у вікні показалася жіноча голова.

— Хто там? — спитав голос.

— Свої! Пустіть до хати на хвилинку! — тихо озвався Сиротюк.

Голова сховалася за фіранкою і в ту саму мить зі скрипом відкрилися збоку двері і на ґанку появилася якась темна чоловіча постать. Вона солодко позіхнула, почухалась і, запримітивши Сиротюка, голосно спитала:

— А єта кто там? Ти, таваріщ Пантелєєв?

У Сиротюка захололо під серцем.

Він скочив на землю і, подавляючи в собі хвилювання, спокійним, рівним голосом відповів:

— Ні, це я, з села . . . До вчительки.

— Аґа! А я думал Пантелєєв.

І фігура зійшла по східцях з ґанку, завернула за ріг сіней і, притулившись плечем до стіни, застигла.

Почулася у сінях хода босих ніг і в дверях показалася жіноча постать.

— Хто стукав? — спитала вона.

Сиротюк швидко підійшов до неї, нахилився і конспіративно прошепотів:

— Тихо, будь ласка. Мені на хвилинку до вчительки . . . Дуже важлива справа . . .

Жіноча постать момент нерушно стояла насупроти нього. Потім по-змовницьки простягла свою теплу руку, вхопила за рукав і швидко потягла за собою якимсь темним коридором. Зупинилась, намацала рукою клямку і відчинила двері.

Сиротюка враз осліпило яскраве світло лямпи і пахнуло у лице чимсь теплим, затишним і ласкавим.

Він переступив поріг і швидко скинув з голови кашкет.

В покої насупроти дверей стояла молода панночка зі спущеними наперед через плечі довгими русявими косами і здивованим поглядом, уперто дивилася на незнайомого чоловіка.

Сиротюк глянув на неї, ступив пару кроків і швидко заговорив:

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Ювілей Євгена Маланюка вшанувала сама громада літературним вечором 16 лютого в домі СУМА і обідом слідуючого дня в залях Петрика.

Недавно народжений Український Академічний Клюб був господарем обох імпрез, які так гарно і культурно вшанували українського поета з його 65-річчям і 40-річчям його літературної діяльности. Від появи його першої книги поезій „Стилет і Стилос" ім'я Маланюка в українській літературі остане незатертим і безсмертним.

Молодий поет Богдан Рубчак, що вміло проводив вечором, приготовив прекрасну доповідь, в якій добре представив нам ювілята. Есей був переплітаний музикою Бетговена, передаваною диктафоном і залишив миле враження. Була присутня вся українська мистецька еліта. Я аж здивувався, що в Шикаґо є так багато українських поетів, письменників, співаків, хористів і іншої музи. Жінок більше, чим мужчин. Деклятори пані Турянська і Коломиєць.

Ювілят в довшій промові перейшов мистецьку творчість удкраїнських і світових поетів. Зміст його доповіді.

В часі атому, коли людей заступають машини, мистецтво, — це єдина творчість, якої жадним роботом заступити не можна. Творчість це порив духа. Був час т. зв. чистого мистецтва, був час Мефістофеля, що купував всяких Фавстів, був час, що мистецтво сягало в труну і шукало там філософів для свойого розвою, так, що мусіло дійти до кризи, яка існує й тепер. Нашим завданням є вивести мистецтво з цієї кризи, віршомазів і малпувань з ритмом.

Є різниця між віршем і поезією. Вірш наладований енергією подібною до електричности, як енергії нема, то нема поезії є лише вірші, подібні до калік. В поетичній творчості мусить бути життя, дихання, про яке говорить початок біблії, інакше це імітація, що зводить поета до стахановщини. Мистець мусить зродити в себе своїх героїв і свої образи і мусить уставити їх так, щоб вони не були зліпкою, а образом повним життя і змісту.

Литовське весілля родини Мацкевіцюса 23 лютого в імпозантному павільйоні „Плейзур Лейкс" на 108-ій вул. було величаве. Для підтримання литовсько - української дружби, що датується ще з 1913 р., я разом з голов. контр. Петром Пуцилом і нашими дружинами були запрошені на те весілля і зі запрошення скористали. Українська Хроніка

Зліва: Оксана Марчук, Марта, Данило, Лідія та д-р Василь Марчук.

містаШикаґо каже, що литовці і українці жили колись добрими сусідами. Приязнь датується з 1913 р., коли д-р Вол. Сімінович (покійний) заприязнився з лікарем д-ром Шлюпасом і ред. Ґріґайтіс з газети „„Навснос". Не було тоді ні УККА, ні АБН, а були лише особисті зв'язки. Навіть „Свобода" мала литовського кореспондента, а називався він Казіс Відікавкас. Вільна Литва повстала завдяки американським литовцям. Якби не те, що американські лотовці вислали 1000-членну делеґацію на мирову конференцію, яку очолював стейтовий прокуратор Мест (Маставкас), то большевицька лявіна була б залила Литву. Вільна Литва помагала визвольній боротьбі України. Підпільні видання виходили в Литві, на литовські пашпорти приїздили до Америки всі наші націоналістичні діячі. Покійний Омелян Сеник Грибівський називався Ґрібавскос. Литовсько - українські взаємини давали нашій громаді литовських бесідників на наші національні свята. Були ними д-р Ґріґайтіс, Шімутіс і згаданий вже Маставкас. За те, на литовські протестаційні віча чи то з нагоди литовської незалежности чи відірвання Вільна ген. Желіґовським чи двох литовсько - американських летунів, що з Ню Йорку майже доїхали до Ковна говорити їздили д-р Вол. Сімінович, адв. Р. Смук, Йосип Воронко (білорус) і інж. Степан Куропась. Я це й тому, що моє прізвище має литовське закінчення. Проф. Біржішка ніколи не оминав українського Шикаґа, складав візити духовним і світським українцям.

Друга війна перервала литовсько - українську дружбу. Люди з литовського табору постарілися, а адв. Маставкас виїхав до Тексас, де в долині ріки Ріо Гранде плекає ґрейпфрути, та доживає віку як джентелмен-фармер, (а може вже й не живе!) Приїхали нові литовські лідери, лікарі, адвокати, політики, бувші командири армії і шавлісів (партизан). На весіллю ми їх всіх стрічали. Пан Мацкевіцюс є членом 35-го Відділу УНС. Вписав його до Союзу Василь Попович ще як п. Мацкевіцюс жив в Рочестері. Отже є союзовці і серед литовців! На жаль є ще багато українців — не - союзовців.

Річні збори кредитівки „Самопоміч" відбулися минулого місяця. Інституція, що зросла до гарного числа трьох мільйонів є одинокою в нашому місті українською кредитівкою. Для порівняння — Торонто має 15 кредитівок. Кредитову юнію може створити для своїх членів будь-яка організація світська чи церковна — але може обслуговувати лише своїх членів, а не всю українську спільноту. Кредитівки є потрібні, бо вони заохочують до щадження гроша, потрібного для інших членів, що того гроша потребують. Є це кооперація тих, що мають гроші, з тими, що їх не мають. Є кредитові юнії, що зборів не мають (я належу до одної з них), бо ніхто на такі збори не ходить.

Не те в українців! На збори кредитівки приходило все багато людей, а цього року прийшло найбільше, бо аж 400. Є це дуже багато, хоч на всіх 3,000 членів не забагато. Збори були бурхливі. Дехто називає їх „таборовими". Означення на мою думку неправильне, бо в таборах були розходження політичні і може й релігійні. Тут цього не було. Установа фінансова! А може члени „Самопомочі дуже обов'язкові — тому така фреквенція? Теж ні, бо на річні збори матірного товариства „Самопоміч" на підставі ревеляцій проф. Коваля прийшла всього 21 особа. Видно є інші причини великої фреквенції „таборових" зборів шикаґовської кредитівки, про які нам покищо невідомо. Час є найкращим лікарем, і він, або загоїть рани або викаже, в чому справа.

Корпорація „Дім УНСоюзу" на Шикаґо — Південь в сусідстві української щадниці „Трайдент", відкрила новий модерний ресторан. Кожного дня до неділь включно можна в союзовому ресторані харчуватися, можна замовляти обіди для цілої родини. Є це щось нового в життю союзової родини. Всі члени Відділів У. Н Союзу на полудневій частині одержали членські викàзки, які їх нічого не коштують. Для повного життя союзової громади на півдні цей союзовий дім стає мобілізаційною станицею, що гуртує і збирає союзовців з різних нагод. Є це місце зустрічей і нарад, як теж і родинних розвагових імпрез.

Клюб Коновальця, власність 423-го Відділу УНСоюзу, справив інж. О. Войдуникові, голові УНРади несподіванку у вівторок дня 27 лютого. Шановний гість перебував кілька днів в нашому місті „інкоґніто". По важкій недузі йому треба було спокою і спочинку, перед виїздом до Канади. В дружній атмосфері, що мала веселу закраску інж. Бойдуник почувався добре. Господар вечора інж. С. Куропась ствердив, що всі націоналістичні діячі, що перебували в Шикаґо, мали і мають добрі спомини і не виїхали від нас з порожними руками.

Комітет допомоги Авраменкові створився в нашому місті. Авраменко в біді і потребує помочі. Ціле життя танцював і дотанцювався. Вештався по Европі і Америці, творив танцювальні групи і більші формації, давав малі і великі виступи, до опер і фільмів включно. І час йшов. Авраменко старівся та не піддавався. Остаточно створив в Ню Йорку „Культурний Центр", купив Дім при площі св. Марка. Та як то кажуть американці „сатана ніколи не спить". Автомобілева катастрофа демобілізувала хвилево Авраменка, але він приходить до здоров'я завдяки опіки д-ра Осінчука. Поміч з Шикаґа потрібна. Він і тут довго діяв. Комітет очолює пані генералова Павленко. Посилайте грошову поміч через колітет

Річні вибори по Відділах УНСоюзу доходять до кінця. Нема великих змін в особовому складі урядовців аж на важливу зміну в 220-му Відділі на Півдні, де фінансовим секретарем став п. Мелинишин, урядовець „Трайденту" і знавець діловодства.

Я був на кількох річних зборах нашої округи, які проходили лагідно без великого заінтересування, без належної програми. А програму треба мати, бо є важливі справи а саме: 70-річчя „Свободи" і кампанія з тієї нагоди, справа „Веселки", що потребує помочі, все існуюча справа союзової молоді, літніх таборів, курсів українознавства, проблеми Захисту Старців і т. д.

На річних зборах 423-го Відділу в клюбі Коновальця по зборах давали навіть даром канапки, рибу і до риби напитків гарячих (не кави, хоч і та була), та зимних. За 35 літ союзового членства перший раз за моєї пам'яті давали щось даром, хоч я бував на зборах по цілій Америці. На того роду „жест" не спромігся навіть гол. контр. Петро Пуцило, хоч як відомо він не належить до скупарів.

Книжка шикаґовського письменника. Олесь Бабій був першим, що видав свою книжку. **Курпіта** досі не видав „Полк смерти", бо хоч річ добра, нема охочих видавців, а самий Курпіта бідний. Д-р **Лапичак**, який все любив книжку, десь знайшов час на написання книжки „Український націоналізм" — критика і оборона. Книжка дає багато цікавого матеріялу і відзначається відважними думками і в критиці і в обороні українського націоналізму. Хтось напевно дасть рецензію тієї книжки, а наше діло є лише зареєструвати таку велику новину в Шикаґо і поручити добрим людям добру лектуру.

Інаший письменник і сатирик Олекса Солтисік, що вживає псевдоніму Гриць Мотика видав вже давно збірник „Плямки на піднебінню", а недавно історичний нарис-повість „Та земля наша". Ця повість, що займається діями Української Повстанської Армії, як і інші книжки про УПА, творить леґенду українських борців, леґенду потрібну як виховний чинник для грядучих поколінь. Вона йде ще далі, бо аналізує ролю жінок в УПА, як теж ролю зрадників, чого досі не мав ніхто відваги написати, бо мовляв, це від'ємно впливає на вартість книжки. Але книжка Солтисіка, — це історична повість і добре, що там є насвітлені і неґативи УПА. Олекса Солтисік написав теж музичну комедію в 3-ох актах з арабського життя під назвою „1002 ночі". Досі не пішла до друку.

Найновішим союзовцем став у нас д-р Василь Марчук і його дружина Оксана. Є у них ще діти Лідія, Данило і Марта, які теж ждуть на членство в УНСоюзі. Це станеться пізніше, як доктор стане краще на ноги. УНСоюз має у своїх рядах більшу частину українських лікарів і їх родин, але є ще між ними багато будучих членів УНСоюзу. З нагоди 70-річчя „Свободи" треба їх відвідати, а було б ще краще, щоб вони зголосилися до одного з 6-ох головних урядовців УНСоюзу, які полагодять справу членства!

Недавні імпрези, яких я не міг відвідати, а які заслуговують на згадку були: Ювілей 85-річчя Олени Кульчицької за участю шикаґовських артистів М. Гарасовської-Дачишин, Ірини Несторович, О. Коренець, Люби Коломиєць, А. Калимон, М. Стефанович і Ксені Теодорович. Дальше Баль Лікарів і вет-лікарів з бенкетом і презентацією дебютанток і „Світ -Гарт" Баль МУН-у з участю танцювальної групи сербів, „Груза".

В неділю 24 лютого Відділ ОбВУА, який цього року очолює д-р П. Хрептовський, а секретарює інж. Ярослав Струтинський, влаштував доповідь Медично - Санітарна служба в рядах УПА". Тої самої неділі і о тій самій годині спортове тов. „Леви" на річних зборах вибрало нову управу, яку очолює Володимир Голойда.

Третій учительський з'їзд в Австралії

25 і 26 грудня м. р. в Ессендані б. Мельбурну, Австралія, відбувся третій з'їзд українських учителів усіх австралійських стейтів. У програмі з'їзду були організаційні справи та доповіді про шкільні підручники, методи, й дидактику навчання українознавчих предметів та проблеми виховання молоді. Окрему увагу присвячено справам дошкілля й позашкільного виховання. З'їзд виніс ухвалу створити Дворічну Педагогію на базі шкіл українознавства. Після закінчення дев'яти років українознавчої школи молодь, яка бажала б стати вчителями, отримала б відповідну підготову в Педагогії. Так заспокоєно б пекучу потребу вчителів. На з'їзді обрано Дмитра Нитченка на голову Української Центральної Шкільної Ради в Австралії.

Дм. Нитченко у своїй доповіді на з'їзді закликав учителів користуватися „Веселкою", як допоміжною лектурою в навчанні українознавчих предметів. Доповідач уважає „Веселку" найкращим дитячим журналом у вільному світі.

З кінцем минулого року на терені Австралії було 50 шкіл українознавства та три музичні школи. До тих шкіл ходили 2225 учнів, навчання закінчили 2177 дітей.

На світлині учасники 3-го з'їзду учителів в Австралії, що відбувся в днях 25 - 26 грудня м. р. в Ессендані б. Мельбурну. Поміж учасниками кілька в пластових одностроях. Це вчителі, пластові сеньйори, які прибули на з'їзд з пластового табору під Мельбурном, де відбувалися святкування 50-літнього ювілею Пласту. Фото І. Святківського.

Замість квітів на свіжу могилу сотника УГА, нотаря в Отинії бл. пам. ІЗИДОРА СТРОЦЬКОГО $ 15.00 на українських інвалідів складає ГАЛИНА СКОРЕЦЬКА

З новорічної зустрічі в Ню Йорку

З 12-го на 13-те січня хор „Думка" зустріччю Нового Року старого стилю, яка відбулась у Мангетен Сентрі, відкрив карнавальний період. Для інформації треба подати, що новорічні зустрічі, чи точніше Маланчині вечори в Ню Йорку улаштовували рівночасно також Український спортовий клюб (УСК) і ООЧСУ. В останні години старого і перші години нового років сягаєте поглядом в минуле і пригадуються маркантніші моменти року, які впали у безодню історичної вічности, а рівночасно постає питання, а що принесе новий 1963 рік?

Таксівки одна по одній під Мангетен Сентер привозили пасажирів на забаву. У пань були замітні довгі балеві сукні. Господарі забави, думкарі., увічливо вітали гостей і розводили до призначених столів. При вході біля касового віконця черга людей чекає за квитками. Скарбник „Думки" В. Слиж останками сил старається усіх чемно обслужити.

Шум на залі. Море столів внизу і на балконі. Звук оркестри і хмара диму уносяться угору. Карнавал має свій чар, який не повністю відчувається в ЗДА. Правда українські карнавалові забави, це мініятюри того, що є в Европі. Якщо ж ідеться про зустрічі „Думки", то вони, звичайно, є найчисленніші. На останній забаві було 1,500 осіб. Здається, що майже всі квитки були випродані. На ці забави приїжджають не тільки з самого Ню Йорку й околиці, але й подальших міст і навіть сусідньої Канади. Серед присутніх було багато політично-громадських і мистецьких діячів. З культурно мистецького світу були панство Й. Гірняки, відома оперова співачка Метрополітальної опери в Ню Йорку пані Ш. Ордассі-Баранська з своїм мужем В. Баранським, пані Блавацька з Філядельфії й інші. З політично громадського світу В. Душник з дружиною, голова УНС Й. Лисогір з дружиною, Я. Падох з дружиною і багато інших. Незалежно від всього, якось так є, що більшість українського громадянства в Ню Йорку все вибирається на Маланчин Вечір „Думки". З повагою по залі проходився Іван Керницький (Ікер), киваючи головою і час-до-часу робив усмішку до гарних панночок.

Кажуть, ща на кожній забаві все те саме, оркеста грає, а люди танцюють, але бувають деякі різниці, бо може оркестра грати добре, або навпаки. Тим разом оркестра справлялась добре, але були деякі зауваження. Коли оркестра В. Босого грала старі мелодії танґа й аглійські вальчики, то старші пані і панове приходили тиснути його правицю. Коли ж він грав „твіста", то молоденькі панночки чуть його не розцілували. Правда, мав трохи труднощі з М. Лепкалюком, який хотів цілий час танцювати гуцульські коломийки. Це не значить, що М. Лепкалюк не знає інших танців включно з „твістом", але коломийка, це щось рідного.

Якби це не було, але належить ствердити, що з кожним роком на забавах „Думки" все більше й більше молоді. Молодь приходить на зміну старшим. Було б добре, якщо б таке заступництво було й в інших ділянках. Треба вірити, що воно також станеться. Коли паркет угинався під молоденькими парами твіста, то старші зажурено думали, що повинна заграти оркестра, щоб молоденькі відпочили, а старші писувались на паркеті.

Господарі забави подбали, щоб для гостей все було. Для спрагнених була розкішна на балконі бара. Для тих, що не бажали підноситись вгору, їх обслуговували кельнери. Для тих, що підупали на силах і потребували підкріплення, був розкішний буфет у заряді пань 64 відділу СУА, в якому були різні ласощі.

Після дванадцятої години ночі відбулась спеціяльно приготована святочна програма під назвою „Таємниця сніговго діда й баби", якої виконавцями були члени хору „Думка" й вже відомий з попереднього року балет С. Нюмена. Мистецьке оформлення належить В. Лиснякові. Гарні декорації виконали Мирослав Мац і В. Криса, світло Я. Недільського і гарне музичне оформлиння, належить Т. Шипкові, який також брав сам безпосередню участь. Перед початком програми хор відспівав пісню „З новим роком" муз. І. Недільського. Деякі члени хору брали участь у постановці, як група співаків, крім цього Олена Зам'ята й І. Зам'ятий виконували сольові партії. В цілому програма тривала 30 хвилин і була добра. Коли ж говорити про зміст програми, то можна зробити одне зауваження, що вона не мала майже жодного зв'язку з зустріччю нового року і Маланкою за вийнятком того, що солісти з балету С. Нюмена виступали — Барбара Ґрейґ в ролі Маланки і Р. Гофман в ролі Василя. На відміну від звичаю „Думки" тим разом не було коротенького новорічного слова, як також господарі не склали Василям і Маланкам побажань і не заспівали Многоліттвіє.

Микола Галів

Традиційний Миколай Пластової Станиці в Рочестері, Н. Й.

Щороку Пластова Станиця улаштовує зустріч зі св. Миколаєм. Завдяки Станичній Христі Ковч і пл. сен. Володимирові Приймакові, які серцем і душею віддані Пластові, — і цього року був улаштований Свят-Миколаївський вечір. Відіграно картину з життя Пласту пера п. Юркова. Виступали в таких ролях: Миколай — кошовий ст. пл. Мирон Бабюк; Ангели: — нов. Люба Юрків, нов. Леся Баранович, нов. Христя Олексин, юн. Христя Юрків; братчик гуртка новаків — юн. Юрко Овад; кухар — юн. Мирон Мартинець; маркерант — Петро Герболка; мізинчик — нов. Юрко Юрків; пластун — нов. Юрко Остапюк, нов. Славко Остапюк, нов. Тарас Семанюк, нов. Славко Боберський, нов. Юрко Чорнобіль; сніжинка — Ліда Тицька; зайчики — нов. Оксана Беберська; нов. Ліда Мотика, нов. Марта Мотика, нов. Ліля Мартинець; Відьма — юн. Ірка Тицька; чорт — юн. Юрко Ганушевський.

Сценка була солідно опрацьована, а зокрема незатерте враження зробила на публіку „Відьма" — юн. Ірка Тицька і „Чортик" — юн. Юрко Ганушевський, „Зайчики" які рецитували маленький пролог „Жабка". Танок нов. Ліди Тицької в ролі „Сніжинки" чарував глядачів нарівні з зайчиками (Ліля Мартинець і Мартуся Мотика), що своїм виглядом і гарною дикцією заслужили собі на теплі оплески. Найменші діти з Пласту зі щирою любов'ю і великим ентузіязмом приходили на проби і придержувалися точности. Тішить нас, що Пластова Станиця в Рочестері є солідно зорганізована, а пластуни сеньйори та прихильники Пласту виявляють свою щиру й добру волю.

Пласт зарядив коляду і мої маленькі артисти закричали: „І ми і ми!" Кілька проб і ми готові! „А звізди є? Буде і звізда — без неї не можна йти з колядою!".

Кожна родина радо приймала „колядників", часто зі сльозами в очах, пригадував собі кожний з нас своє рідне, незабутнє і неодного стиснуло за серце. 7-го січня знов „колядники" рушили з колядою і завдяки щирості нашого громадянства наші малі колядники зібрали $ 200. — які призначили на будову басейну на Пластовій Оселі „Новий Сокіл". Щиро дякую всім, що радо нас приймали.

А. Корабіневич

Понеділок в Рочестері

Після довгих переговорів, кореспонденцій, телефонів, тощо.. врешті дався на підмову, і прийшла вістка: —

„Дорогі мої „Золотохресні" пані! Прилечу до Вас, приготую, зрозуміло, на Ваш Вечір щось гумористично-лірично-драматичне і буду вже на місці до Ваших „рочестерських" умов підстригувати-підтягати", —

а на долині „пост скріптум":

„З великим сумом мушу додати цю заувагу. Сьогодні зі мною трапився не дуже то приємний випадок. На вулиці посковзнувся і звихнув та розколов у двох місцях ногу. — І ось обклеїли мене гіпсом і прикували, як того ведмедя, до ліжка"...

І ось тобі „радість із смутком обнялась".

Але на щастя Микола Понеділок позбувся гіпсу і в неділю 17 лютого ми мали змогу привітати і прослухати цього гостя, який читанням своїх творів приводив нас до сліз, то знову розвеселював, також до сліз, чим вніс багато нового в наші рочестерські будні. Публіка, яка виповнила залю, щиро вітала його і була б це довго-довго слухала його слів, які вражали до сліз своїм реалізмом: —

„Тату, я так мучився, пишучи листа до тети до Казахстану, так, як диктували мама, а ви тепер його палите, а в ковертку вкладаєте чисту картку паперу, щож тета буде знати про нас? - - Не журися сину, вони знають, ця картка скаже їм більше, чим твій лист, який може їм тільки пошкодити. — Ти писав цього листа для мами, вона мусить вилити своє горе на папір,.. а вони, — знають..."

Автор переніс нас на мент в рідні сторони, в рідну хату: „Мамо! заберіть від мене ці шати і спаліть, не хочу їх, не хочу розкошей, не хочу нічого, — залишусь в оцих драних штанах підперезаний чачіркою, буду їсти сухий хліб і пити воду, але хочу остати тут, з Вами..."

Але, на жаль, все що добре, скоро кінчається. З реакції публіки видно, що таких високо-культурних імпрез дуже потрібно.

Вечір цей відбувся з ініціятиви місцевого відділу Українського Золотого Хреста, при співпраці організації: Союзу українок Америки, Від. 47, — Об'єднання бувших Вояків Укр. Армії, — та Братства 1-ої Укр. Дивізії. — Вечором вміло провадила культ. осв. реф. УЗХ, відома артистка п. Люся Барвінок-Карабіневич.

Після виступу відбулася скромна Товариська Зустріч, на якій вітали Гостя: п-ні Стефанія Лаба (СУА), — п. Любомир Білик (Дивізія), — п. Баланюк (Православна Громада), — а також і письменники, мешканці Рочестеру, — п. Анатоль-Галан-Евентуальний Калиновський та п. Евген Загачевський. Подяку за прибуття злозила голова УЗХ п. Ірина Вергун.

Перед виступом мала я розмову з одним паном, який сказав: „Що вам стрілило до голови запрошувати одного чоловіка на виступ, а якже ж він виповнить цілий вечір....?" А після виступу: „Дуже мені подобався в обох частинах, поважний і веселий, таких вечорів треба нам більше"

Так, це правда. Таких вечорів треба нам більше. Бажаємо нашому М. Понеділкові кріпкого здоров'я, щоб ще довгі-довгі роки працював, збагачував нашу літературу і час-від-часу завітав до нашого Рочестеру.

Міра П-х.

Новий режим в Іраку обіцяє курдам автономію

Багдад. — До столиці Іраку прибув делеґат вождя повстанських курдів Муллаха Мустафи Барзані, Єлал Талібані, для переговорів з новим режимом, що його очолює Абдель Салям Мохаммед Ареф. Той режим прийшов до влади після переведення військового перевороту 8 лютого ц. р., в якому згинув попередній диктатор Абдель Карім Кассем. Президент Абдель Ареф заявив через радіо, що Карім Кассем обіцяв був курдам автономію, коли приготовляв революцію проти короля Фейсала 11-14 липня 1958 року і зараз після революції признав права курдів до автономії.. Але свою обіцянку зламав і повів проти курдів карні експедиції. Теперішній режим хоче ту політику змінити. Названий в горі провідник гірського племени курдів, що завзято поборював централістичні тенденції всіх іракських режимів і користав у цій своїй боротьбі з допомоги від Москви, наказав перемир'я у сподіванні зміни курсу нового режиму. Абдель Карім Кассем не зміг здавити курдійського повстання, дармащо висилав проти курдів не тільки піші війська, але й літаки, які бомбардували і палили курдійські села. Теперсовєтські емісарі підбурювали курдів до продовжування партизанської війни також проти нового режиму в Іраку, який веде гостру антикомуністичну лінію, але курди рішили почекати, чи не прийде мирна розв'язка їхньої проблеми у формі автономії.

Демократи проти запланованого республіканцями зменшення федерального податку

Вашинґтон. — Демократичні конґресові провідники гостро критикують своїх республіканських колеґ за те, що вони пропонують зменшити федеральний бюджет на $ 10 — $ 15 більйонів без шкоди для оборони і економіки ЗДА. Сенатор демократ Гюберт Гомфрі сказав, що республіканці дуже войовничі є у відношенні до Куби і Хрущова, але одночасно хочуть зменшувати оборонний бюджет ЗДА. Республіканці не подали проєкту, що можна б зменшити в бюджеті. Провідник республіканців в Палаті Репрезентантів конґресмен Чарлз Галлек казав, що можна зменшити оборонний бюджет на $ 3 більйони, кождий рід зброї на один більйон. Сен. Гомфрі на те відповів, що хотів би знати, яку дивізію хоче зліквідувати конґресмен Галлек, які летунські з'єднання розпустити та які бази для ракет знищити. Проти республіканців виступили спікер Палати Джан МекКормек і сенатор Майк Менсфілд. Сен. Менсфілд заявив, що республіканці не відважаться зменшити видатків на ветеранів, не зможуть зменшити бюджету на відсотки від федерального заборгування. Сен. Гомфрі називає „браком відповідальности" балачки республіканців про більйонові зменшення оборонного бюджету.

● У Токіо поліція арештувала 4-ох обманців, які дуже оригінальним способом обманювали поліційні власті, які переводили іспити з кандидатами, що старалися дістати дозвіл на керування автами. Такий обманець з'являвся в гурті таких кандидатів, з хустинкою перед носом і ротом, і час до часу умовленим кашлем підповідав кандидатові правильні відповіді.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 16-го БЕРЕЗНЯ 1963:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Від. 117, в год. 6:30 веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7-ма вул. Просимо ласкаво всіх членів прибути хоч раз на рік, щоб можна було вибрати нову Управу, та висловити свою думку в справах Відділу. — В раніше визначеному часі Збори не відбулися з причини малої кількости присутніх. — С. Кучма, предс.; Р. Іваницький, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, в год. 7:30 веч., у Вінярського. Просимо всіх на Збори, бо є важливі справи до полагодження. — І. Вурний, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 372, в год. 7:30 веч., в залі Іґел Гол, при 210 Черч вул. Членів проситься прибути на означений час, та вирівняти залеглі вкладки. — П. Шило, рекорд. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори членів Б-ва св. Юрія, Відд. 239, в год. 3:00 — 5:00, в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 N. Franklin St. Збори мають звичайний порядок нарад. М. Ковальчук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Українського Допомогового Товариства „Дністер", Відділ 361 УНСоюзу, в год. 7:30 веч., у власному приміщенні, при 119 Ave. "A". Присутність всіх членів обов'язкова. — В. Вишиваний, пред.; М. Еливі, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Побір членських вкладок Відд. 397, від год. 3-ої до 4-ої по пол., при 847 Н. Френклін вул. — О. Штогрин, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Побір вкладок Відд. 189 (422), від год. 4-ої до 5-ої по пол. Після цього відбудуться Збори Відділу для вибору Управи і вирішення всіх інших справ, зв'язаних з цим Відділом. — Просимо членів прибути на ці Збори. — О. Штогрин.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Побір вкладок Т-ва „Дністер", Відд. 430, в місяці березні, відбудеться як слідує:
В суботу, 16-го, в Укр. Клюбі, при 23-ій і Бравн, в год. від 7-9 вечора.
В неділю, 17-го, в Укр. Клюбі, при 847 Н. Френклін, в год. від 11-ої до 1-ої по пол.
В неділю, 17-го, в Укр. Клюбі „Тризуб", при 4932 Н. Брод вул., в год. від 2-4-ої по пол. — Зауважуємо, ще раз, що члени, які постійно залягають із вкладками і легковажать наші пригадки, будуть безоглядно суспендовані. — О. Бакай, секр.

НЕДІЛЯ, 17-го БЕРЕЗНЯ 1963:

БОФФАЛО, Н. Й. — Збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 127, в год. 11:30 перед пол., в церковній залі, при Філморе і Онейда вул. Проситься членів брати участь у Зборах і вплачувати вкладки на час. Пригадується всім членам, що Збори відбуваються завжди кожної третьої неділі в місяці, а побір вкладок — кожної неділі, в тому самому часі та місці, як повище. — М. Гаравус, фін. секр.

ГЕМТРЕМК, Миш. — Місячні Збори Т-ва „Згода", Відд. 20, в год. 1:00 по пол., в залі під церквою Неп. Зачаття Преч. Діви Марії, під числом 11700 McDougall St. Порядок нарад, як звичайно. Проситься довгуючих членів вирівняти чл. вкладки. — Управа.

Посмертні згадки

Василь ГІЛЬ — член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 270 УНСоюзу в Джерзі Сіти, Н. Дж., помер в дні 17-го лютого 1963 року. — Покійний народився 1891 р. в селі Новосілки, пов. Рава Руська, Зах. Україна. Покійний був основником Б-ва св. І. Хрестителя і був першим його секретарем, а згодом і делегатом на кількох Конвенціях УНСоюзу. Крім цього був основником Українського Народного Дому, його секретарем і касиром впродовж 40 років. Покійний полишив у великому смутку сина Теодора, доньку Анну, невістку Софію, зятя Віцента, двох внуків і одного правнука. Похорон відбувся 20-го лютого ц. р., з пох. заведення І. Ковальчика до української кат. церкви св. ап. Петра і Павла. Заупокійну св. Літургію, що її відправили о. Бачинський і о. М. Гіль. Покійного поховано на цвинтарі Св. Хреста в Арлінґтоні, Н. Дж., при участі Родини та Членів Б-ва. — Вічна Йому Пам'ять!

М. Баран, секр.

ТАРЗАН, ч. 4998. Тарзан втікає!

Замішання внаслідок пожежі дозволили Тарзанові та його приятелям дістатися до перестрашених жінок...

Мавполюд завважав заслонене місце поза вівтарем і поспішно кивнув: — Ходіть за мною!